

Necrológica de Juan Ramón Lodares

*En adhesión a los amigos que recuerdan
a Juan Ramón Lodares*

JÚLIA BUTINYÀ

(UNED)

Si digués ara que l'amic recentment perdut era una molt bella persona hi estaria caient en un tòpic a la llum dels records que s'han escrit d'ell.

Per això, per tal d'afegir quelcom de nou, hi aportaré algunes dades possiblement ignorades, que contribueixen a perfilar el seu tarannà sobre les diferents llengües maternes de l'Estat, segons la denominació emprada sovint als futurs Plans d'Estudi europeus. Ja que la meva amistat amb el professor de Llengua Espanyola remunta al decenni dels 80, ran d'haver entrat el mateix dia, a començaments del curs 1987, en el mateix Departament a la Universitat Autònoma de Madrid; en el meu cas tenint al meu càrrec l'ensenyament de les assignatures de Literatura Comparada i Literatura Catalana. He de dir que en tot moment hi vaig comptar amb el seu recolzament i adhesió, molt especialment quan aquesta darrera matèria desaparegué d'aquest Pla d'Estudis —en 1990 ja ens incorporàvem l'assignatura i jo amb ella en una altra Universitat, a la UNED—, considerant que aquests coneixements eren necessaris per a alumnes que s'hi formaven sobretot en l'especialitat del *Siglo de Oro*.

El temps, tanmateix, fa evolucionar les nostres ideologies i aquestes, les nostres actituds, les quats d'altra banda, es veuen afectades per les situacions que es van creant al llarg del temps. El procés el descriu encertadament el professor Javier Elvira (*El polemista impasible*, «El País» 7 abril 2005, p. 45). Però l'afecte i la valoració de les qualitats humanes no es deuen veure alterades quan totes dues van en consonància, a l'igual que ho ha manifestat el professor Manuel Rodríguez Alonso a la revista electrònica «Vieiros: Cartafol de libros» (*En lembranza do amigo que pensaba doutro xeito*) i que reproduïm a continuació. Tots dos el qualifiquen, respectivament, com polemista impassible i com polemista lleial.

La seva teoria quant al futur de les llengües és especulativa, així com ho foren les que es van aixecar de manera alarmista —ara ja fa més d'un decenni— per part de professors d'Història de la Llengua com Modest Prats; però la ciència avança també entre especulacions, que potser algun dia hauria arribat a fonamentar amb major solidesa o —¿per què no?, sense cap demèrit, hauria matissat o rectificat—. No ens resta res millor que fer que recordar el seu caràcter

alegre, animós i afectuós, la seva bondat natural i el seu saber fer bé les coses de la professió com a docent; sense fer doncs cap tipus d'especulació quant a on li hauria menat la repercusió de la seva teoria al voltant de les llengües.

En lembranza do amigo que pensaba doutro xeito

MANUEL RODRÍGUEZ ALONSO

Este luns, 4 de abril de 2005, faleceu nun accidente de tráfico Ramón Lodares. Lodares era neste momento o representante de máis sona en xornais e polémicas libres da chamada Escola Lingüística Española ou de Madrid, defensora a ultranza do castelán como lingua propia de todo o Estado español.

Desde os artigos do noso *Cartafol de libros*, e tamén desde outras tribunas, temos polemizado con el. Mesmo, ás veces, a polémica podía parecer agre. Non obstante, temos que sinalar que as diferenzas de opinión sobre a propagación do castelán, a situación das linguas non castelás neste momento ou a importancia das literaturas nas linguas cooficiais distintas do castelán non foron obstáculo para que os críticos do *Cartafol* que tiñamos unha relación persoal con Lodares e ata de certa amizade a seguísemos mantendo. Sabemos, dito por el mesmo e por alumnos seus da Autónoma, onde Lodares era profesor, que seguía o noso *Cartafol* e aturaba os seus *aguillóns* contra o chamado españolismo e centralismo cultural.

Por outra banda, dun xeito ou doutro, Lodares sempre contestaba estes nosos aguillóns. Claro é que nós tamén os del. Pero todo isto feito ás claras, polo dereito, sen persoas interpostas, mesmo expresándoo cara a cara e persoalmente cando coincidíamos con el nalgún lugar.

Cómpre sinalar así mesmo que sabemos que nas súas clases da Autónoma aturaba con ánimo aberto e contestaba as críticas que lle facían algúns alumnos seguidores do noso *Cartafol*. Podía disentir de nós, como é o normal e lóxico na actividade intelectual, pero nunca nos descualificou, agochou ou dixo que non eramos científicos, universitarios ou calquera parvada dese tipo, propias de quen non quere entrar na discusión intelectual aberta e libre. Era, nese sentido, un polemista leal.

Dende aquí expresamos a nosa dor pola perda do antagonista intelectual que, malia a diferente ideoloxía, sempre nos distinguiu coa súa atención e contracrítica sincera.